

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LXVII (62) • ŠTEV. (Nº) 30

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES • 6 de agosto - 6. avgusta 2009

TO JE SOVRAŽNI GOVOR

ANDREJ GLAVAN, ŠKOF

Stud, jeza in žalost so se mešali, ko sem prebral članek *Porodnišnica in božje kraljestvo* Borisa Ježa v Sobotni prilogi Dela dne 11. julija 2009, pravo sračje gnezdo laži in polresnic. Gre za izrazito sovražni govor, ki bi ga uredništvo moralo preprečiti. Sprva nisem mogel verjeti, da je mogoče napisati tak pamflet in napraviti takšno krivico s popolnoma izkriviljenimi obtožbami sestram Družbe hčera krščanske ljubezni, ki jih članek cinično imenuje z imenom „usmiljenke“, čeprav se to ime še vedno spošljivo uporablja. Tej redovni skupnosti in s tem celotnemu slovenskemu narodu je komunistična povojska oblast, s katero člankar očitno simpatizira, naredila tolikšno krivico, da je nobena denacionalizacija in odškodnina ne moreta popraviti. V dokaz naj omenim izjave, ki so jih v oddaji naše TV o izgonu usmiljenku iz Ljubljane pred meseci dali nekateri zdravniki v Srbiji, na Kosovu in v Makedoniji, kamor so sestre odšle, ko so jih v Ljubljani tako podlo izgnali. Zdravniki in še nekateri drugi sodelavci so se dobesedno zahvaljevali naši totalitarni oblasti, ker jih je izgnala, sicer teh medicinskih sester, nedosegljivih po strokovni plati in zlasti po človeški plemenitosti, oni ne bi dobili.

Boris Jež trdi, da bo denacionalizacijski zahtevek za porodnišnico na Šlajmarjevi 2, t. im. Leoniče, katastrofa za prihodnje demografsko stanje v Sloveniji, če bodo namesto porodov tja „vselili očenaše in zdravamarije“. S tem ko so sestre po vojni pregnali v Srbijo, so jim v marsičem spodrezali korenine, da niso mogle „naravno“ obnavljati svojih vrst, zato ni nobene nevarnosti, da bi se vnovič vselile. Tudi če bi želele nameniti prostore Leoniče za kaj drugega, jih ne bi mogle vzdrževati z bornimi pokojninami, ki so jih zaslužile v Srbiji. Pisc sestre krivčno in podlo označi kot „popolnoma nekoristne“. Če bi bile res tako nekoristne, akademik Josip Vidmar in številni drugi visoki funkcionarji ne bi bili zahtevali, da so jim ob koncu življenja stregle sestre redovnice.

Kar zadeva podporo sester za izboljšanje demografskega položaja v našem narodu, naj omenim, da je prav skupnost Hčera krščanske ljubezni tista, ki je dala pobudo za ustanovitev Aninega sklada, ki podpira številnejše in revnejše družine. V sklad so namreč vplačale precejšen del sredstev, ki so jih doble z denacionalizacijo po vojni ukradenega premoženja.

One so prav zato, ker so zaradi redovnih obljub živele v uboštvi, lahko s skupno lastnino zgradile Leoniče. Ne zahtevajo nazaj nečesa, kar ni bilo njihovo. Tisoči, ki so se tam rodili, so jim lahko samo hvaležni, da so zgradile stavbo, kjer so se lahko rodili. Sestram pa oni niso dali ničesar. To, kar imajo danes, „vse samostansko udobje“, so si same prislužile z garanjem in „dnino“ na jugoslovenskem jugu. Mislim, da uživajo podporo celotne javnosti, da se jim ukradeno vrne. Z najemnino pa bodo same samostojno razpolagale za skupno dobro, saj nimajo osebne, ampak le skupno lastnino, s katero so vedno služile skupnemu dobremu slovenskega naroda.

Pravi cinizem je tako pisati o denacionalizacijskem zahtevku za njihove nekdanje prostore potem, ko so bile nasilno izgnane bodisi v druge republike ali v zapuščene in za bivanje neprimerne gradove, na primer na Raki.

Podobno se je godilo tudi drugim, npr. sestram de Notre Dame, ki so imele samostan, prvo solo za gluhenome v Sloveniji in še nekaj drugih šol v Šmihelu pri Novem mestu. Na hitro so bile izgnane na grad Struga, kjer niso imele ne vode ne elektrike in so prvo zimo preživele v stradanju in brez kurjave.

Temelj denacionalizacije in urejene družbe je tudi nedotakljivost lastnine. Denacionalizacija ni odnesla iz Slovenije nobenega premoženja, kot so ga rdeči menedžerji leta 1989 in 1990 in še pozneje. Cerkvi bo vrnjen v naravi ali z odškodnino samo en del, ker se je vse drugo „izgubilo“ v zasebnih rokah, odškodnine pa so bile velikokrat le simbolične.

Gospod Boris Jež! Ne delajte si skrbi zaradi tajkunizacije v Cerkvi. Ko je imela veliko večje premoženje kot danes, ga je uporabljala za skupno dobro - šole, bolnišnice in druge socialne ustanove. V Cerkvi nikoli ni bilo bogatih posameznikov in jih še danes ni. Vsi duhovniki, redovnice, skupaj s škofi živimo od darov posameznikov, po upokojitvi pa spadamo v najnižji pokojninski razred. Večjih prispevkov preprosto nismo mogli vplačevati. Malo je duhovnikov, ki imajo več kot štiristo evrov pokojnine, kljub temu da imajo zlasti duhovniki vsi akademsko izobrazbo. Preberite v luči teh iskreno nanizanih misli še enkrat svoj članek, in če ste vsaj malo pošteni, boste spremenili mnenje in se moralni tudi opravičiti.

(Po Družini, št. 30 - 26. 7. 2009)

Pahor in Kosorjeva optimistična

Slovenski premier Borut Pahor in hrvaška premierka Jadranka Kosor sta dosegla dogovor o okviru, ki bi lahko do konca leta privedel do rešitve vprašanj, ki obremenjujejo državi. Tako se sklepa po srečanju, ki sta ga imela pretekli petek, 31. julija na hrvaškem dvorcu Trakoščanu blizu meje s Slovenijo.

„Obstaja možnost, da še v letošnjem letu rešimo vprašanje, ki obremenjuje ta hip obe državi, to je vstop Hrvaške v EU in nadaljevanje pogajanj ter rešitev meje med državama“, je dejal Pahor in dodal, sta s hrvaško premierko in sodelavci „okvirno našla pot za to, da bomo ob sedaj veliko bolj intenzivnem sodelovanju obeh zunanjih ministrov in tudi naju osebno, ne vedno pred kamerami, do jeseni to okvirno rešitev uskladili tudi s potrebnimi detajli“.

Nekatera vprašanja ostajajo nerešena, vendar je dejana pot, „ki daje obema dovolj upanja, da bi letos prišli do rešitve, ki bo v nacionalnem interesu obeh držav in tudi v interesu EU za širitev na Zahodni Balkan“, je še dejal slovenski premier, ki se je pred pogovori delegacij s hrvaško kolegico na štiri oči sestal na pogovoru, ki je trajal dobre pol ure.

Pahor je še menil, da bo z dobro voljo ter ob medsebojnem spoštovanju in zaupanju omenjeno do konca leta mogoče doseči, tako da z optimizmom gleda v prihodnost in upa, da bo sodelovanje zunanjih ministrov in premierov v prihodnjih mesecih obrodilo sadove.

Kosorjeva je bila s pogovori, ki jih je označila za odprte, konkretne in konstruktivne, zelo zadovoljna. Kot je dejala, so „našli pot, po kateri bomo šli, okvir“.

saj sta se strani začeli dogovarjati o stvareh, ki so v interesu obeh držav. „Verjamem, da smo z današnjimi pogovori odprli novo stran pri reševanju trenutnih problemov in vprašanj,“ je bila prepričana.

V pogovoru je izpostavila strateški cilj Hrvaške, ki je končanje pogajanj z EU in vključitev v povezavo. Po njenih besedah si bodo vlagali obeh držav in premiera v prihodnje prizadevali za dobrosodske odnose, saj gre za prijateljski državi, ki želite vložiti dodatne napore za rešitev nekaterih odprtih vprašanj. Kot je dodala, to delajo ne samo zaradi želje po vstopu Hrvaške v EU, ampak tudi „zaradi perspektive, ki jo na ta način gotovo odpiramo za države Jugovzhodne Evrope“.

Tako po srečanju je premierka Jadranka Kosor na začetku seje vlade v Zagrebu dejala, da pričakuje umik slovenske blokade hrvaških pristopnih pogajanj z EU v doglednem času. Kosorjeva ni skrivala optimizma, sicer pa ni želela govoriti o podrobnostih petkovih pogovorov s svojim slovenskim kolegom Borutom Pahorjem.

„Verjamem, da do takrat ne bo minilo veliko časa,“ je izjavila Kosorjeva, ki je poudarila, da bodo pogovori, ki sta jih imela s Pahorjem, pripeljali do deblokade hrvaških pogajanj. Kot je še izpostavila, o podrobnostih njunih pogovorov ne bo spregovorila v javnosti, ker bo držala oblubo, ki jo je dala Pahorju na prvih pogovorih na. Kosorjeva je po seji napovedala še, da se bodo do konca avgusta dogovorili za novo srečanje, na katerem pa pričakuje bistvene premike.

Velja socialni sporazum z Argentino

1. avgusta, 2009, je začela veljati Konvencija o socialni varnosti med Slovenijo in Argentino. Slovencem, ki živijo in delajo v Argentini, po morebitni vrnitvi v domovino omogoča uživanje pravic iz argentinskega pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Konvencija je bila podpisana v Buenos Airesu 12. aprila 2007, predstavnica ministrstva za zunanje zadeve in izredni in pooblaščeni veleposlanik Argentine, sta listini izmenjala 29. junija. Konvencija je namenjena vsem,

ki so del svoje dobe dopolnili v Sloveniji, del pa v Argentini. Gre zgorj za pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ne pa tudi za pravice iz zdravstvenega zavarovanja in pravice za primer brezposelnosti, kot to velja za druge dvostranske dogovore. Slovenija je bila zelo zainteresirana za sklenitev sporazuma, ker je ključen za zaščito in zagotavljanje socialne varnosti zavarovalcev. Bistveno je, da je z njo omogočeno seštevanje zavarovalne dobe za pridobitev pravice do

pokojnine. Pravico je mogoče uveljaviti tam, kjer ima oseba trenutno stalno prebivališče. Tistim, ki so že prejemniki pokojnine konvencija omogoča, da jo prejemajo tudi v drugi državi - Sloveniji ali Argentini. Zahtevek za uveljavitev te pravice se vloži pri pristojnem nosilcu zavarovanja: v Sloveniji je to Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in njegove območne enote, v Argentini pa je to državna uprava za socialno varnost - Argentinški urad za zvezo.

Devet let Nove Slovenije

Pred devetimi leti, 4. avgusta 2000, je bil v Ljubljani ustanovni zbor Nove Slovenije (NSi) - krščansko ljudske stranke.

„NSi je v devetih letih doživel vzpone in padce, zdaj pa je zopet na poti vzpona,“ je na novinarski konferenci ob devetletnici NSi dejala njena predsednica Ljudmila Novak. Novakova je prepričana, da Slovenija potrebuje stranko, kot je NSi, to je „stranko, ki deluje v interesu tistih Slovencev, ki želijo živeti in delati v duhu trajnih in tradicionalnih slovenskih in krščanskih vrednot“. To je tisto, za kar je bila stranka po njenih besedah ustanovljena in zaradi česar tudi deluje.

Predsednica strankinega sveta NSi in nekdanja ministrica za visoko šolstvo Kucler Dolinarjeva je spomnila, da bo imela stranka jeseni kongres, na katerem nameravajo preveriti strankin program in ga prilagoditi „aktualnosti časa“. Če se bodo v stranki pogovarjali in še naprej delali dobro, „potem tudi uspeh ne bo izostal“. Za zdaj še ni znano, ali bo kongres volilni, saj se po besedah predsednice Novakove o tem v stranki še odločajo.

V NSi menijo, da je treba v slovenski družbi razviti takšna pravila igre, „da bomo imeli vsi državljanji možnosti za razvoj lastne ustvarjalnosti in da bo

vsakdo, ne glede na politično pripadnost, neovirano razvил svoje intelektualne, kulturne in podjetniške potenciale“.

Pobudnik ustanovitve NSi in njen prvi predsednik je bil Andrej Bajuk, ki je bil pred tem podpredsednik stranke SLS+SKD. Slednja je nastala z združitvijo Slovenskih krščanskih demokratov (SKD) in SLS 16. aprila 2000.

Ker so poslanci omenjene združene stranke v začetku julija 2000 podprli predlog poslancev levosredinskih strank za spremembo 80. člena ustave glede volilnega sistema, odločitev strankinih poslancev pa je podprt tudi izvršilni odbor SLS+SKD, je tedanji premier Bajuk 26. julija 2000 napovedal ustanovitev nove politične stranke, ki bo gradila na zvestobi vrednotam slovenske pomlad. Dan kasneje se je ustanavljanju Bajukove stranke zaradi enakega razloga pridružil tudi takratni minister za zunanje zadeve in prav tako nekdanji podpredsednik SLS+SKD Lojze Peterle.

NSi je bila najprej v opoziciji, nato pa partnerka Janševe vlade do lanskih volitev, ko zaradi notranjih nesoglasij ni mogla prestopiti parlamentarnega praga. Je pa ponovno zasedla tretje mesto ob priložnosti zadnjih evropskih volitev.

VTISI IZ SLOVENIJE

SVETE VIŠARJE

OD NAŠEGA DOPISNIKA

Prva nedelja v avgustu je postala že tradicionalni datum na Sv. Višarjah. Letos so se zbrali že enaindvajsetič. Program je tudi tradicionalen. Dopoldan je posvečen splošni slovenski problematiki; letošnji predavatelj etnolog Silvester Gabršček, sekretar na Ministrstvu za kul-

turo, pa je naslovil svoje besede: Kje so meje? Po kratkem uvodu o zgodovinski prisotnosti slovenstva v krajih pod Višarjami, se je poigral z iskanjem pomenov besede meja. Zanimiva ugotovitev je bila, da meje - predvsem v Evropi - padajo zaradi gospodarskih, predvsem ekonomskih razlogov, meje pa kljub temu ostajajo v glavah (srčih?) ljudi. V razgovoru z diskutanti je svoje gledanje ponovil z drugimi besedami: meje so vrednote, ki jih človek in svet spoštuje. Kot tolkokrat, je bilo govora tudi o pomanjkanju vidnega zdravega slovenskega ponosa. Poleg raznih kompleksov o manjvrednosti in po-

dobnih značajskih hibah so udeleženci omenjali tudi pomanjkanje poguma, doslednosti, pa tudi vednosti (o dogodkih, ki so pripeljali slovenski narod do tako nasprotijočega vrednotenja njenih posledic). Gabršček je dregnil v malo osje gnezdo, ko je izrazil svojo željo, da bi slovenski predstavniki bili v Evropi bolj „slovenski“. Ker je bilo kar nekaj teh prisotnih, so hiteli potrjevati, da so bolj „slovenski“ kot pred odhodom v Bruselj ali Strassburg.

Številni udeleženci, ki so prišli z žičnico ali pa tudi po stezi, ki se iz Žabnic dvigne do cerkvice, so bili pri maši, ki jo je ob somaševanju mnogih duhovnikov (med njimi je bil dr. Andrej M. Poznič) daroval pomožni koprski škof dr. Jurij Bizjak. Po maši je sledil še kratek kulturni program, pri katerem je sodeloval Fantovski pevski zbor KUD Dolomiti Dobrova (pel je tudi med mašo).

Kot je običajno pri teh prireditvah je, tako kot uradni program, važen in priljubljen neformalni program, tisti, ki si ga vsak sam pripravi ob srečanju s tolikimi znanci in prijatelji iz vseh koncev (povedali so, da smo bili prisotni Slovenci iz vseh kontinentov). Tudi Argentinci smo bili iz vseh vetrov, od „trapravih“, ki so na obisku, do onih, ki živimo v osrednji in zamejski Sloveniji. Lep dan je veliko priporočil k lepemu vzdružju, opaziti pa je bil vsakoletni napredok pri urejanju prostorov na gori. Letos je srečanje potekalo na s kamni tlakovanih tleh za cerkvijo, ki prostor z rahlim naklonom spremeni v amfiteater.

GB

10 najbolj prodajanih knjig

Združenje knjigotržcev, ki deluje v okviru Zbornice založništva, knjigotržstva, grafične dejavnosti in radiodifuznih medijev (ZKGM), je avtor prve vseslovenske lestvice najbolj prodajanih knjig.

Lestvico so poimenovali NAJ 10 v slovenskih knjigarnah. Prva je majska lestvica, poleg mesečnih pa načrtujejo tudi celoletno lestvico. Kot je povedala vodja projekta Polona Stepišek, bo ena lestvica vsebovala deset najbolj prodajanih knjig za odrasle, druga pa za otroke in mladino.

Osnovni namen lestvice je komuniciranje s slovenskim trgom z enotno lestvico, z njo pa želijo tudi spodbujati branje in bralno kulturo v Sloveniji. Hkrati bo lestvica tudi promocija knjigarn in najbolj prodajanih knjižnih naslovov, je poudarila vodja projekta.

Lestvica, ki temelji na količinski prodaji knjig, vključuje vse prodane

knjige sodelujočih knjigarn, ne glede na knjigotržski popust; izključili pa so knjige z založniškimi popusti, knjige za maturitetno branje in učbenike ter uvožene knjige. Pri mesečni lestvici pa so izključili tudi sezonske in pranične izdaje, saj podatki za slednje za naslednji mesec niso več relevantni, je pojasnila Stepišnikova.

Pri projektu sodelujejo knjigarde:

Družina, Knjigarna; DZS; Knjigarna Libris; Knjigarna PD; Mladinska knjiga, trgovina; Učila International in Vale Novak. Delovno skupino projekta pa so sestavljeni predstavniki Mladinske knjige, Knjigarne PD, Učil International, Vale-Novak in DZS.

Na prvem mestu majske lestvice NAJ 10 za odrasle je knjiga Gorana Vojnoviča **Čefurji raus!** (Studentska založba), na drugem **Lepota v gibu** Špele Perc (Mladinska knjiga), na tretem pa knjiga Franceta Bučarja **Slovenci in prihodnost** (Didakta).

Na četrto mestu se je uvrstila knjiga Rhonde Byrne **Skrivnost** (Vale - Novak), na peto **Slovenija turistični vodnik** Marjana Kruščica (Mladinska knjiga), na šesto pa knjiga Kerstin Gier z naslovom **Za vsako**

rešitev se najde težava (Mladinska knjiga).

Sedma najbolj prodajana knjiga lestvice NAJ 10 za odrasle je **Doktrina šoka** Naomi Klein (Mladinska knjiga), na osmo mesto se je uvrstila knjiga Željka Kozinca **Moje najljubše poti** (Modrijan), na deveto **Vrelec mladosti** Petra Keldra (Vale - Novak), na deseto pa knjiga Randyja Pauscha **Zadnje predavanje** (Mladinska knjiga).

Prvo, drugo in tretje mesto lestvice za otroke in mladino so zasedle knjige Stephenie Meyer (Učila International): **Somrak, Mlada luna, in Mrk.** Na četrto mesto se je uvrstila knjiga Daisy Meadows z naslovom **Dora, sladkorna vila** (Mladinska knjiga), na peto **Poslednja obala** Ursule K. Le Guin (Mladinska knjiga), na šesto pa knjiga slovenske pisateljice Janje Vidmar **Suterji** (Cankarjeva založba).

Na sedmem mestu je knjiga Severeine Clochard **Hura za punce** (Tehniška založba Slovenije), na osmem so **Grimmove pravljice v stripu** avtorice Susanne Rotraut Berner (Mladinska knjiga), na deveto mesto se je z **Zmajem Direndaj** uvrstil Kajetan Kovič (Mladinska knjiga), na deseto pa Philip Waechter s knjigo **Jaz** (Mladinska knjiga).

Ob tem še omenimo, da je **Čefurji raus!** Gorana Vojnoviča zasedel prvo mesto tudi junija in julija. Za boljše vrednotenje tega pojava priporočamo bralcem, naj pogledajo še enkrat članek „Žlahtna čefurščina“ (št. 28 - stran 4).

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Ker je (pričakovano) propadel dialog med kmečkimi ustanovami in vlado, prav tako pa ni konkretnih rezultatov političnih srečanj med vlado in opozicijo, se sedaj se oči obračajo na parlament, kjer bodo začele debate o prihodnjih korakih.

Uboga ustava. Že v samih začetkih argentinske družbene organizacije so ustavodajni možje odločili,

da je zadeva davkov in uprave javnega denarja pristojnost parlamenta. Ta mora vsako leto sprejeti tudi državni proračun za naslednje leto in izvršilna oblast (vlada) ga mora izvajati tako, kot je kongres določil. Ustavna spremembra leta 1949 pa je stvar še bolj zaostrlila. Člen 76 prepoveduje parlamentu, da bi vse ali le del svojih pristojnosti v tej zadevi prepuštil vladi. Ni treba še posebej poučljati, da so to le pobožne želje, ker v praksi je ravno obratno. Že leta 1875 beležimo zakone, ki ne spoštujejo te ustavne določbe. Prekrški so se pomnožili zadnja leta in kaže, da si zaradi tega nihče ne beli glave. Parlamentu pripada tudi določati vse, kar se tiče carine, torej uvoza in izvoza. A že Onganía je izdal zakon (seveda brez parlamenta), ki vladovi poveri pristojnost, da določa globo na izvoz (retenciones). In ta zakon je temelj davkov na izvoz. Uporabile so ga vse vlade od tedaj pa do danes. Na ta zakon se opira tudi sedanja vlada, ko določa 35% davka na izvoz soje. V tem je tudi neke vrste sprenevanje: taká gonja proti vojaškim režimom, toliko zgodovinskega revisionizma, a ko gre za denar, jih ne briga, če je ta (ali kak drugi) zakon uveljavila kaka vojaška vlada, brez ali mimo parlamenta.

Strateški umik. Po porazu, ki ga je vlada doživel na 28. juniju, pa se je le nekaj spremenilo. Čeprav novi parlament še ni nastopal, se tudi sedanja zasedba ne suče več tako, kot bi žeela zakonca Kirchner. Vedno večje skupine poslancev in senatorjev zahtevalo, naj se ta zadeva počasi uredi in naj se parlamentu vrnejo njegove ustavne pristojnosti. Ofenziva je šla tako daže, da so vladni možje v parlamentu ugotovili, da brez koncesij ne bo prišlo niti do potrditve državnega proračuna za prihodnje leto. Tega pa vlada ne bi mogla mirno prenesti. Segla je torej po zanimivem postopku. Na posebnem srečanju je predsednica napovedala, da bo poslala v parlament zakonski osnutek, ki naj omeji izredne pristojnosti (superpoderes), ki jih ima vlada za preusmeritev proračunskega fondov. Višino možne preusmeritve omeji na 5% določenih sredstev. Po eni strani vlada

iz katere se hrana izvaja vsemu svetu. „Kam je šlo 30.000 milijonov dolarjev, ki jih je v okviru davkov na izvoz polje prispevalo v zadnjih sedmih letih?“ se je vprašal. Odgovor bi moral dati vlada.

Oblaki so rdeči ... in kar nekaj jih je na obzorju. Medtem ko so oči javnosti obrnjene v parlament, se družba sooča z novimi težavami. Avgusta se napoveduje (in že čuti) inflacijski sunek. Povišale se bodo pristojbine v stanovanjskih blokih, zdravstvo in privatne šole, medtem ko se cene prehrane ponovno premikajo navzgor. Cene javnih storitev, zlasti električne in plina so grozno poskočile in primer plina je že prišel v parlament. Na političnem področju pa ni jasnosti. Zmagovita opozicija je tako razbita, da je nemogoče goroviti o skupnem nastopu. Težave se pojavljajo na levici in na desnici. V levici je najbolj značilno nesoglasje med obema gospema, ki vodita ta sektor. Elisa Carrió in Margarita Stolbizer se obmetavata z izstrelki težkega kalibra in skoraj ni upanja na sporazum. Carió je skoraj bliže Macriju kot pa Cobusu. De Narváez se oddaljuje od Duhaldeja. Medtem pa klučni Reutemann čaka. Svoje politične načrte bo baje napovedal še ob koncu leta.

SLOVENCI V ARGENTINI

SAN MARTIN

Domobraska proslava: „Slovo od doma“

Vsako leto znova nas meseca junija na gregorijevi dan, pri katerih občudujemo posebno zvestobo, in do katerih gojimo zvestobo že več kot šestdeset let. Slovenski domobranci nas vsako leto navdušijo z ljubeznijo do Boga in domovine. Njim smo se rojaki iz San Martina v gornji dvostrani poklonili v nedeljo, 14. junija.

Ko vsako leto pripravljamo domobranske proslave, segamo po bogatem literarnem opusu, v katerem so pesniki in pisatelji četeče opisali doživetja iz tistih težkih dni okoli maja 1945. Letošnjo spominsko proslavo sta si zamislila kulturni referent dr. Viktor Leber in Regina Truden Leber, ki sta prisrčno zamisel naslovila „Slovo od doma“.

Ob primerni glasbi in slikah je Tone Podržaj podal pesem „Slovo od doma“. Avtor Josip Cimperman opisuje boleč trenutek slovesa od rojstne hiše, od domače lipe, vrta, gozda in vira, od lepih mladostnih dni. Sledili so odlomki iz dnevnika, ki ga je skrbno pisal France Prnišek. S primernim tonom, poudarkom in občuteno so tekste

sv. maši spominjamo največje skrivnosti naše sv. vere, nakladajo Angleži poslednje fante na avtomobile. Ubogi fantje, kako strašni usodi gredo naproti ...“

V tolažbo so jim gotovo bile molitev in pa domobranske pesmi. Na dan nam jih je priklical moški zbor, ki je ob orgelski spremljavi Lučke Marinček Kastelic zapel: *Slovenski vojaki in Teharska legija*.

Spominsko proslavo smo zaključili s pesmijo *Moja domovina*. Vsako leto znova jo zapojemo, a to ponavljanje nas prav nič ne moti. Vsako leto znova se bomo še naprej spominjali njih, ki so nam neposredno blizu.

Sanmartinski lipi

SLOVENCI PO SVETU

Razstava v Clevelandu

Upravni odbor Slovenskega muzeja in arhiva v Clevelandu je pripravil slovensko otvoritev novih prostorov muzeja, hkrati pa so tudi odprli razstavo fotografij Arнетa Hodaliča o zgradilih Ljubljance „A River's Gifts“ (Darovi reke).

Razstava prikazuje arheološko izkopavanje reke Ljubljance, kar je že bilo prikazano v Washingtonu in tudi reviji National Geographic. Hodalič je želel zgodbo o podvodnem lovu na zgradle, ki se ali naj bi se skrivali v reki Ljubljani. Tam je mogoče najti šte-

vilne predmete iz bronaste dobe, železne dobe, rimskega obdobja in poznega srednjega veka. V Ljubljani so na primer našli 60 mečev iz obdobja med 11. in 14. stoletjem.

Slovenski generalni konzul v Clevelandu Zvone Žigoni, sicer pobudnik ustanovitve muzeja in arhiva, je sporočil, da se je s tem začelo resno in redno delovanje tega novega slovenskega kulturnega središča v ZDA. Muzej ima prostor za razstave, sprejemni center oziroma predprostor, prostor za sprejemanje ter fizično obdelavo

in urejanje arhivskega in muzejskega gradiva. Urediti je potrebno še prostor za ustrezno hranjenje gradiva.

Ker je Cleveland največje slovensko središče v ZDA, je bil po Žigonovi oceni skrajni čas za tovrstno ustanovo, s pomočjo katere bo ohranjen vsaj del izjemno bogatega in dragocenega kulturnega izročila slovenskega izseljenstva v ZDA. V prostorih muzeja zdaj domuje tudi Slovensko genealoško društvo, ki je tako dobilo prostore za hranjenje obsežnega gradiva iz vseh delov ZDA ter za izvajanje projekta beleženja življenjskih zgodb v pisni, zvočni in vizualni obliki.

Žigoni je te dni potekel štiriletni mandat vodenja slovenskega generalnega konzulata v Clevelandu in ameriški Slovenci mu skupaj s soprogo Ireno na Pristavi nedaleč od Clevelanda prirejajo poslovilni spremem. Slovence je težko združiti kjer koli na svetu, kar velja tudi za Cleveland, vendar pa je Žigon med Slovenci v Clevelandu in državah za katere je pristopen, izjemno priljubljen.

KNJIGE

Kajetan Gantar: Utrinki ugaslih sanj

VINKO RODE

Pred tremi leti je pri Mladinski knjigiji izšla omenjena knjiga s podnaslovom *Spomini na mladost*. Avtor nas je nedavno obiskal, ko je predaval pri SKA; tako smo ga mogli spoznati tudi osebno ter izvedeti še kaj več o njegovem življenju. Med drugim ima zaslugo, da je bila Titova cesta v Ljubljani preimenovana, ko je sodeloval v tozadnji komisiji, nekako v začetkih osamosvojitve. Sploh pa je njegovo življenjsko delo registrirano v znanstvenih izdajah stroke, kjer se je uveljavil kot klasični filolog, literarni zgodovinar in prevajalec.

Predaval je grško in latinsko književnost na ljubljanski Filozofski fakulteti, bil dopisni član SAZU, gostoval je na več tujih univerzah. Med njegovimi prevodi so Aristotel, Prokopij, Homer, Hesiod, Sapfo, Pindar, Ajshil, Sofoklej, Plavit, Horacij, Ovidij in drugi.

Kako je vse to dosegel? Bil je nadarjen in priden; talente je vztrajno gojil, ni jih zakopal. Prav to nam priponuje v *Utrinkih*. Najprej izvemo od kod izhaja njegova rodbina - po mamin in očetovi strani -,

nato spomini na otroštvo, na celjsko osnovno šolo, in kako gre ob začetku vojne živet v Ljubljano k starim staršem in se vpisuje na klasično gimnazijo. Medtem Nemci izselijo družino v Srbijo, a končno se morejo vsi združiti v Ljubljani. Vendar le za malo časa.

Sledi begunska epizoda leta 45. Z očetom sta bežala na Koroško, družina je ostala doma - nepreskrbljena. Iz Peggeza se ga spomnijo „argentinski“ sošolci, tam je dovršil peto gimnazijo. Lepo tudi opisuje mesece, ko je bil za hlapca na kmetiji v Anrasu, na Tirolskem.

Iz čiste sinovske ljubezni se odloči za vrneve domov, da poižve kakšne so možnosti za očeta, profesorja, ki je vedno bolj trpel v skrbi za družino. Res se je za njim vrnil tudi oče, a s profesuro ni bilo nič.

Kajetanu je uspelo priti na gimnazijo, a Bajukovo spričevalo čez peto mu ni služilo.

Kot dijak je bil nadpovprečen; pa tudi tovariški in priljubljen, vendar si je „prislužil“ tudi arest, saj mu je bila OZNA vedno na sledi. Zaprli so ga zaradi nekih besedil, pa tudi zaradi pesmice, kjer se je

pošalil na račun le-te. Pa so bile le literarne ambicije.

Po maturi na šentjakobskej gimnaziji se odloči za študij klasične filologije, diplomiра skoraj v rekordnem času ter po kratkih počitnicah pristane v zaječarski vojašnici, v Srbiji. Tudi to zgodbo opiše precej nadrobno. Malo je manjkalo, da ga ni srbsko dekle zapletlo v svoj sanjavi svet.

Dobil je odobreno nemško stipendijo za podiplomski študij, a je ni mogel izkoristiti, ker mu niso izdali potnega lista. Pogoj je bil, da vohlja za OZNO.

Zanimiva življenjska zgodba in prijetno branje, zakaj *Utrinki* imajo še literarno dodatno vrednost, poleg zgodovinsko pričevanja. Iz teh *Spominov* izstopi lik marljivega in poštenega fanta, ki se je v zelo težkih razmerah prebil do vrhov slovenske znanosti o antiki. Vzgojen v skromnosti in solidnosti, pa vztrajen pri delu, je lahko zgled naši mladini na poti k uspehu. Mnogo težav je moral prebresti, a vedno je ostal zvest svojim načelom, svoji veri in začrtani poti. Prepričan je bil, da ga vodi nevidna roka Previdnosti, da torej ni nič čisto slučajnega v življenju.

Iz življenja Zveze slovenskih mater in žena

Letošnje okoliščine nam resnično niso naklonjene kot tudi mnogim, ki so načrtovali delo za čim uspešnejšo bilanco konec leta, a se prilagajamo času primerno: naredimo kar moremo in moramo! Le nekaj besed o Zvezni.

Zberemo se na redna ali izredna datuma, saj ima mesec kar nekaj dni ...

Za junijsko spominsko žalno uro smo v duhu spremljale gospo Vero K. Zurec z zgodbo - na žalost resnično in tragično, ki jo je napisala za knjigo z istim naslovom; prebrala pa je ga Marija Grbec, hčerka domobranca Slavka Urbančiča. O dveh mučencih iz knjige „Palme mučenštva“ pa je nam posredoval naš asistent dr. Jure Rode. Opravil je tudi pogrebne molitve za vse naše pokojne žrtve vojne

in revolucije; med njimi je bilo mnogo žena in otrok ...

Zaključna pesem je vedno „Moja domovina“.

Julijsko živahnino srečanje pa je bilo umirjeno že v pripravi za naš dan - 1. soboto v septembru - če se ne pojavi znova epidemija gripe A.

Za razgovor je poskrbel ga predsednica Pavlina Dobovšek, ki je naredila izvleček iz knjige Ljubljana med vojno (izšla je lansko leto). Koliko strahu, pomanjkanje hrane in osnovnih potrebščin prinešeo vojne, okupacije in revolucije. Mlajši rod si kar ne more predstavljati življenja z omejitvami!

Škoda, da je časa vedno premalo in nam se mudi domov na toplo in v varno zavetje.

ZSMŽ

Stolp je obnovljen

Z dvigom zastave na razglednem stolpu je ljubljanski župan Zoran Janković odprl obnovljeni stolp na ljubljanskem gradu. Mestna občina Ljubljana se je odločila za temeljito obnovo stolpa, za kar so porabili 586.000 evrov, so sporočili iz Festivala Ljubljana, ki upravlja grad.

Kot je ob otvoritvi pojasnil vodja službe za investicije, investicijsko vzdrževanje in obratovanje ter ljubljanski grad Stane Miklavčec, s tekočim vzdrževanjem ni bilo mogoče odpraviti posledic zamakanja in korozije, zato se je Festival Ljubljana skupaj z investitorjem in na podlagi izvedenskih mnenj odločil za temeljito sanacijo na petih osnovnih področjih.

To so po njegovih navedbah statična sanacija, zamenjava dotrajanih kamnitih oblog na vrhu stolpa, obnova vseh instalacij, obnova fasade in izvedba usmerjevalnih vizirjev ter izvedba povezav s sosednjimi trakti, predvsem s traktom J, v katerem je predviden Muzej zgodovine Slovencev.

Cena ogleda razglednega stolpa, skupaj z Virtualnim muzejem, je 3,5 evra za odrasle, znižana vstopnica za študente, upokojence in skupine nad 15 oseb pa znaša dva evra.

Po podatkih upravitelja je bilo za ogled razglednega stolpa in Virtualnega muzeja v letu 2007 prodanih preko 152.000 vstopnic. Razgledni stolp sodi med eno izmed najbolj obiskanih turističnih točk v Sloveniji, zadnja obnova pa sega v leto 1982.

Kajetan pri SKA

Tako nas Gantarjevi *Spomini* privedejo do njegove prve profesorske službe na ptujski gimnaziji, do štipendije za podiplomski študij - in nato odločitev za življenje v dvoje, ker je tako lepše, kot pravi.

Njegovo nadaljnje delo, kot rečeno, je mogoče najti registrirano v znanstvenih publikacijah stroke, katero goji, vse do danes.

Knjiga se bere z užitkom in tudi s pridom, saj izpričuje vrednote, ki so bile vodilo mnogim velikim možem iz naše preteklosti: trdo delo, pa zvestoba krščanstvu in slovenstvu. *Utrinki* so torej tudi vzgojna knjiga.

Kdo je kriv

Za povojne zločine v okolici Celja je odgovorno izključno slovensko partizanstvo, Narodno osvobodilna borba in slovenska komunistična partija. Naredili so genocid, zaradi česar bodo za vselej zapisani na črni strani zgodovine človeštva, je ob predstavitev svoje knjige Teharske žive rane - Huda jama dejal njen avtor Roman Leljak.

Leljak, ki je že leta 1989 izdal prvo knjigo Teharske žive rane, prav tako s tematiko povojnih pobojev na Celjskem, in je letos po 20 letih tudi sam znova obiskal Hudo jamo, je bil nad odkritjem pri Laškem zgrožen. Kot je dejal, pa je bil vse od odkritja marca letos predvsem jezen, saj je del politične oblasti, še posebej pa borčevska organizacija pod vodstvom Janeza Stanovnika, ves čas ponavljala, da so za zločine na Celjskem krive razne četniške in druge enote „To ni res. Saj so za zločine v Celju in okolici, kjer so pobiti slovenski državljanji, krive izključno slovenske enote. Takrat naj bi namreč veljalo načelo, da naj vsak pobija svoje,“ je prepričan Leljak, ki je pojasnil, da je njegova knjiga nastala v treh mesecih, z njo pa je želel objaviti nova pričevanja, ki bi javnosti jasno povedala, da je potrebno prenehati kriviti druge za zločine, ki smo jih Slovenci naredili sami.

Uvodnik za knjigo je prispevala Spomenka Hribar, ki je kljub drugačni poprejšnji napovedi na predstavitev v Celje ni bilo. Avtor knjige je povedal, da je s Hribarjevo prisel v stik že leta 1988, ko je delal pri Časopisu za kritiko znanosti in je bila njegov prvi stik s povojnimi dogodki, s katerimi, kljub temu, da je otroštvo prezivel na teh prostorih, v mladosti nikoli ni bil seznanjen.

Tisto, kar je po njegovih besedah v knjigi najbolj novo in bo verjetno povzročilo tudi največ prahu, je poimenski

seznam 640 pripadnikov Knoja, ki so v Celje kot brigada državne varnosti vkorakali 10. maja 1945. Ta enota je bila po Leljakovih besedah neposredna izvajalska roka Ozne pod vodstvom Ivana Mačka Matije in so po njenem nalogu izvajali večino pobojev na tem območju.

Kot je še povedal, je seznam odstopil tudi skupini kriminalista Pavla Jamnika, ki je opravila zaslisanja z večino še živečih s tega seznama, ugotovitev, da je zločine zagrešila ta enota, pa je po njegovem nedvomna. „Širje pripadniki enote so policiji povedali, da so bili tudi sami v Hudi jami, s tem, da so dejali, da sami niso pobijali, bili pa so prisotni. Normalno je, da samega sebe ne bo nihče obtožil, saj bi s tem postalo kaznivo dejanje dokazljivo. Če bo Jamniku dovoljeno dokončati preiskavo, potem bodo dokazi o krivdi enote morali biti predstavljeni tudi javnosti,“ je dejal Leljak, ki sicer tudi sam dvomi v slovensko policijo in tožilstvo, a je vsaj vodjo policijske operativne akcije Sprava Jamnika označil kot doslednega preiskovalca.

Leljak je bil oster tudi do predsednika Zveze združenj borcev za vrednote NOB Janeza Stanovnika, ki mu je v knjigi posvetil celotno poglavje oz. odprto pismo, v katerem mu s pomočjo zgodovinskih virov želi prikazati, kje je bila v času pobojev v Hudi jami nastanjena črnogorska partizanska enota, ki jo sam večkrat omenja kot tisto, ki naj bi zagrešila zločine, a naj to po njegovem mnenju ne bi bilo mogoče. „Stanovnik je javno povedal, da je že takrat vedel za poboje. Če bi bila Slovenija pravna država, bi v tistem trenutku moralna priti do njega skupina policistov, mu natakniti lisice in ga odpeljati, saj je priznal, da je vedel za poboje,“ je bil oster avtor knjige.

G. JOŽE RAZMIŠLJA

Moli in delaj

Delo je nakazano že v Svetem pismu Stare zaveze, ko je Bog rekel prvima zemljanoma: podvrzita si zemljo in ji gospodujta. To naročilo je za vse čase in za vse ljudi.

Bog sam je ustvarjal vesolje in ga prepustil človeku, da ga nadaljuje in olepša.

Sveti Jožef je delal in sam Jezus v njegovem podjetju.

Z delom si človek služi svoj vsakdanji kruh. In v tem pogledu je lepo in človeka vredno vsako delo.

Delo človeka dviga do samih božjih višin. Dela ga Bogu podobnega v delu in izrabljaju sposobnosti, ki jih je od Njega prejel. Zato je vsako delo, naj si bo umsko ali telesno, človeku v ponos in družbi v korist. Je tudi potrebno za dobro skupnosti.

Vsako delo človeka odlikuje in tako služi vsej družbi. Zato ne zaničujmo nobenega človeka in njegovega dela. S svojim delom vsakdo posnema Boga Stvarnika in izpoljuje Njegovo voljo. Z delom časti samega Boga in Mu služi in si pridobiva tudi večno plačilo. Istočasno smo tudi božji sodelavci.

Pri vsem delu pa ne pozabimo na molitev. Brez te ni božje pomoči. Z delom si služimo zveličanje, z molitvijo pa si izprosim potrebno božjo pomoč. Tudi Jezus je molil. Slavil je Očeta, se z Njim pogovarjal in Ga prosil pomoči, ne toliko za sebe, ampak za nas.

Poleg sebe, imejmo v molitvi še misel na druge. Boga in Njegovo pomoč potrebujemo vsi. Zato naj bo tudi molitev za vse in za vsakdanji kruh, ki ga ni nikoli preveč ali ga ni zadost za vse. Tudi molitve ni nikdar preveč in ne zadost. Kruha se nikdar ne preobjemo in enako naj bo tudi z molitvijo.

Načrt mesta Koper

Humanistično društvo Histria je v okviru projekta Pianta di Capod'Istria izdalo reprodukcijo najstarejšega načrta mesta Koper avtorja Giacoma Fini iz leta 1619. Izdelavo reprodukcije načrta, original hrani državni arhiv v Benetkah, pripravlja ob 390. obletnici izdelave dokumenta, ki so jo v društvu prvega avgusta obeležili s sprehodom po Kopru.

Načrt, Giacomo Fini ga je izdelal po naročilu koprskega podestata in kapitana Bernarda Malipiera zaradi potreb po utrjevanju mestnega obzidja, je pomemben tako za študij geneze mesta kot za spoznavanje njegove urbanistične zasnove in s toponomastičnega vidika, poudarjajo člani društva Histria, ki so na novinarski konferenci v osrednji knjižnici Srečka Vilharja v Kopru predstavili projekt izdelave reprodukcije.

Načrt namreč ohranja imena ulic in trgov, ki danes ne obstajajo več, poleg tega pa razkriva, kako se je mesto iz prvotnega rimskega zaselka razširilo proti jugu in vzhodu območja sedanjega mestnega jedra. „Na načrtu se še vidijo cerkvica, samostani, ulice, trgi, obodni trgi in mestna vrata,“ pojasnjuje Dean Krmac iz društva Histria.

Kot poudarja Krmac, je projekt izdelave reprodukcije pomemben predvsem z znanstvenega vidika, saj gre za prvo reprodukcijo načrta, ki je bil sicer že večkrat objavljen. V društvu pa razmišljajo, da bi projekt povezali tudi s turistično ponudbo mesta. V ta namen so že izdelali informativno brošuro, ob obletnici izdelave načrta prihodno soboto pa bodo za širšo javnost priredili sprehod po koprskih ulicah. Projekt so odločeni razvijati naprej, saj so pričrani, da bi utegnil pritegniti tako domače kot tujje obiskovalce Kopra.

DOMAČI VRT - ZA DRUŽINSKI UŽITEK

Lončnice, ki jih lahko pojeste

Če ste nori na začimbe oziroma zelišča, bo pomlad pravi čas, da vzgojite svoj mali vrt, ki ga boste imeli vedno pri roki.

Sveže začimbe so polnejšega okusa in hkrati bolj zdrave.

ZELIŠČA ZA ŽAR

Nepogrešljivi trio so: rožmarin (romero), origano (orégano) in timijan (tomillo).

Rožmarin in timijan spomladni potrebujeta strženje, da dobita prostor za nove poganjke. Rožmarin se odlično prilega k jagnjetini, origano da gobam bolj poln okus, skupaj z olivnim oljem pa delata čudeža pri vseh mediteransko obarvanih jedeh.

PRIPRAVITE SVOJ PESTO

In zasadite peteršilj (pererjil), baziliko (basílico) in krešo (berro) v svetlem, vendar vseeno senčnem prostoru. Baziliki redno odstranjujte liste, da bo imela prostor za nove poganjke. Kreša ponavadi naredi semena, ki pospešujejo rast rastline. Zato redno odstranjujte cvetove. Omenjena zelišča so

čudovita za pripravo domačega pesto. Dve pesti kreše, eno pest peteršilja in eno pest bazilike, ki jim dodate nekaj naribanega parmezana in strok česna, zmešajte v mikserju. Poslite in poprajte ter dodajte nekaj kapljic sveže stisnjene limone. Zmesi postopoma dodajte olivno olje, da boste dobili mokro, vendar še vedno čvrsto maso. Če boste pesto zamrzili, ne dodajte česna. Tega dodajte, ko pesto odmrznete.

ZELIŠČA ZA VSAK DAN

Skoraj vsaki jedi se prilegajo drobnjak (cebolla de verdeo), meta (menta) in žajbelj (salvia).

Meto gojite v posebnem zaboju, saj so njene koštine precej agresivne in bi zlahka prevladale ostale rastline. Drobnjak obožuje sonce. Ko se razraste, razdelite na posamezne sadike in ga presadite. Zelo lepo se meša s skuto in maslom. Če obožujete zeliščno maslo, nasekljajte ta zelišča v zmeščano maslo in ga za nekaj časa postavite v hladilnik, ter ga postrezite k piščancu, ribam ali novemu krompirju. Rožmarinov grm je precej neobčutljiv.

ZAKAJ BI JIH GOJILI? PREPROSTO ...

Drobnjak je bogat z vita-

minoma C in B2, kalcijem, natrijem, fosforjem in železom.

Bazilika vzbuja tek, pospešuje prebavo in blaži trebušne težave.

Žajbelj ima antiseptični in antibakterijski učinek, deluje pri prebavnih motnjah ter pospešuje menstruacijo.

Peteršilj je bogat z železom in mineralih, odpravlja menstrualne težave, očiščuje telo in vzpodbuja delovanje ledvic.

Meta pomaga proti glavobolu, zobobolu in slabemu zadahu. Prav tako je učinkovita pri močnem prehladu, krepi črevno napihjenost, deluje antiseptično ...

Rožmarin izboljšuje prebavo, pretok krvi, krepi živčni sistem, pomaga pri izčrpanosti, slabokrvnosti, baje pa tudi odpravlja prezgodnjo plešavost.

Vodna kreša je polna vitaminov in mineralov, bogata je z železom, kalcijem, folno kislino ter vitaminom A. Je naravni antioksidant in diuretik ter naj bi ščitila pred rakom na pljučih.

Timijan je razkužilo za usta grlo in prebavila, pospešuje prebavo, zdravi mehur, ledvice in jetra, blaži menstruacijo, blaži krče in je splošno poživilo.

naselja v širini desetih kilometrov v notranjost vsake države.

2. april 1999 - Hrvaški sabor je sprejel deklaracijo o stanju odnosov med Slovenijo in Hrvaško, v kateri je, izhajajoč iz stanja na 25. junij 1991, zavezal vlado, da mora zastopati stališče, da meja v Piranskem zalivu poteka po sredini.

19. julij 2001 - Slovenska in hrvaška vlada sta potrdili osnutek sporazuma o meji, t.i. sporazum Drnovšek-Račan, ki sta ga 20. julija 2001 tudi parafirali. V Sloveniji ga je potrdil še odbor DZ za zunanjou politiku. S sporazumom sta državi prvič določili mejo na morju, Slovenija pa je z njim ohranila status pomorske države s prostim dostopom do mednarodnih voda. Izhodišče za določitev meje na kopnem je bil ustavni zakon iz leta 1991.

Meja je bila določena na Dragonji in Muri, na Trdinovem vrhu pa po polovici. Na morju je Sloveniji pripadlo kakih 80 odstotkov Piranskega zaliva, suveren dostop do odprtega morja pa je imela prek t.i. dimnika s statusom mednarodnih voda.

4. september 2002 - Hrvaška je s pismom premiera Ivice Račana dokončno odstopila od sporazuma o meji, češ da je «brez pravnih učinkovč in da ne more biti podlaga za rešitev problema meje.

10. september 2002 - Slovenski in hrvaški premier Janez Drnovšek in Ivica Račan sta dosegla dogovor o vzpostavitev začasnega režima gospodarskega ribolova v okviru Sops.

(nadaljuje prihodnjic)

SLOVENIJA – HRVAŠKA

Kronologija mejnega nesporazuma (1)

Slovenija in Hrvaška tudi več kot 18 let od osamosvojitve še nista uspeli doseči dogovora o meji. Sledi kronologija nekaterih pomembnejših dogodkov, povezanih s vprašanjem meje.

25. junij 1991 - Slovenija je sprejela Temeljno ustanovno listino o neodvisnosti in samostojnosti Republike Slovenije, ki določa, da so mednarodno priznane državne meje tudi meje nekdanjih republik SFRJ.

11. januar 1992 - Arbitražna komisija Mednarodne konference o nekdanji Jugoslaviji, t.i. Badinterjeva komisija, je v mnenju ocenila, da so meje nekdanjih

jugoslovanskih republik meje novonastalih držav na območju nekdanje Jugoslavije.

15. februar 1994 - Prvi sestanek slovensko-hrvaške diplomatske komisije za mejo, ki je bila pristojna za ugotovitev in označitev meje. Njeno delo je bilo podlaga za sporazum Drnovšek-Račan iz leta 2001.

28. april 1997 - Slovenija in Hrvaška sta podpisali sporazum o obmejnem prometu in sodelovanju (Sops); hrvaški sabor ga je ratificiral še istega leta. Sporazum poleg lažjega režima prehajanja meje za obmejno prebivalstvo določa, da obmejno območje na kopnem obsegata vse občine in

PISALI SMO PRED 50 LETI

SLOVENCI V ARGENTINI

SAN JUSTO

Slovenski tečaj Franceta Balantiča v San Justu v letu 1959

Tečaj ima pouk vsak ponedeljek od 15.30 do 18.30 v prostorih Našega doma, kjer so dve sobi lepo preuredili v udobni učilnici. Tu se počutijo otroci res kakor doma. Ob četrtek je pouk neobvezen za otroke, ki imajo veselje do petja in iger.

Tečaj vodi gdč. Angelca Klanšek, verouk pa poučuje č. g. župnik France Novak. Tečaj je razdeljen v štiri skupine.

Obiskujejo ga **začetniki**: Belič Janez, Cukjati Janez, Dolenc Jože, Draksler Tone, Gregorič Jože, Gorup Peter, Jelen Andrej, Jenko Peter, Krajnik Janko, Levstik Stanko, Marinčič Marijan, Oven Janko, Radoš Jože, Šimec Marko, Tomaževič Lovro, Kenda Silvija, Klemen Ivanka, Komidar Marija, Munda Rozalija, Rode Helena, Seršen Milica, Sovič Ana Marija, Strupeh Martina, Tekavec Silvija, Teraš Mojca, Zakrajsk Citi, Žgajnar Marjetica; **nižja skupina**: Kokalj Tone, Urbanija Vinko, Žgajnar Branko, Bras Mojca, Kosančič Tončka, Kožar Alenka, Levstik Rozalija, Mastnak Jožica, Ozimek Cvetka, Rode Anica, Strupeh Cvetka, Tomaževič Marija, Zajc Olga; **srednja skupina**: Bras Marko, Erjavec Tonček, Mastnak Magda, Poberžnik Milka, Strupeh Marija, Šimenc Maruška, Trpin Zalka, Uštar Verica, Zakrajsk Sonja, Zvašnik Alenka; **višja skupina**: Cukjati Janez, Draksler Franci, Gregorič Ivan, Juhant Janko, Klemen Janez, Kokalj Janko, Komidar Lojze, Maček Jožko, Mastnak Tone, Oven Tomaž, Poberžnik Ivan, Seršen Jure, Teraš Janko, Urbanija Janez, Zvašnik Matjaž, Bras Alenka in Lidija, Cukjati Katja, Furlan Marija in Nežka, Jenko Marjana, Klemen Anica, Levstik Danica, Lipušček Katica, Maček Anica, Mastnak Dragica, Osojnik Marija in Terezija, Oven Jožica, Sršen Fanika, Tomažin Majda, Urbančič Anica in Marija ter Tinka, Uštar Marija in Žgajnar Marija. Vseh otrok je 86, in sicer 35 dečkov in 51 deklic. Vpisanih je še 11 otrok, ki pa zaradi argentinskega pouka ob istem času ne morejo prihajati v slovenski tečaj.

RAMOS MEJIA

Šolski tečaj Antona Martina Slomška

Pouk tečaja se je pričel dne 16. februarja. Je vsak ponedeljek od 17. do 19. ure v ulici Necochea 440 in sicer v dveh lepo opremljenih prostorih.

Tečaj vodi učiteljica gdč. Anica Šemrov, verouk pa poučuje č. g. Matija Lamovšek. V tečaj je vpisanih 90 otrok: 35 dečkov in 55 deklic. Razdeljeni so v nižjo in višjo skupino. Nižja skupina ima 3 oddelke, ki obsegajo prvo, drugo in tretje šolsko leto.

Tečaj poje vsak prvi petek pri večerni sv. maši. Vaje za to ima v „sanatoriju“ vsak petek ob 17. uri.

Ta največji slovenski tečaj ima mnogo pretesne učne prostore. Zato se krajevni šolski svet, ki ga sestavlja poleg gdč. učiteljice in č. g. katehetka gg. Gabrijel Prešern (predsednik), Matevž Potočnik (podpredsednik), Franc Pergar (tajnik), Janez Brula (blagajnik) in Valentin Pintar (gospodar), zelo trudi, da bi se tečaj mogel enkrat preseliti v „Slomškov dom“, katerega naj bi čim prej zgradila slovenska skupnost v okolici Ramos Mejije.

Nižjo skupino (1. oddelek) obiskujejo: Babnik Janči, Brula Janez, Hrovat Marijan, Kocmür Darček, Potočnik Marko, Prešern Tonček, Puntar Janez, Andrejek Bernardka, Bavec Marija, Medved Marta, Perharc Rezika, Puc Valerija, Rus Metka, Telič Adrijana, Učakar Lidija, Vojnovič Marija Snežna in Metka; 2. odd.: Komac Robert, Lavrenčič Toni, Nagode Edi, Opeka Lojzek, Pintar Jurček, Pipp Ivanček, Puntar Tonči, Telič Ladko, Tomažič Hektor, Brula Andreja, Homovc Helena, Jeločnik Irenka, Kinkelj Alenka, Kržišnik Jožica, Maček Alenka, Marin Marjanca, Podgorelec Kristina, Potočnik Anica, Prešern Francka, Petelin Marija, Vesel Nedica; 3. odd.: Bavec Janez, Fink Marko, Andrejek Šonca Pavla, Babnik Majda, Jeločnik Marta, Marin Polonca, Opeka Helena in Marija, Pergar Marjetka, Perharc Alenka, Pipp Marjanca, Učakar Marija, Zupan Magdalena; višjo skupino pa: Babnik Franci, Bezljaj Mirko, Cestnik Jožko, Hrovat Jožko, Kessler Janez, Krivec Andrej, Maček Jožko, Mlakar Bojan, Papež Ivanček, Pergar Janez, Perklič Aleksander in Milan, Petelin Franci in Janez, Pintar Janez, Potočnik Niko, Skubic Lojze, Bajec Ančka in Mojca, Brula Vlada, Cestnik Cilka, Duric Kristina in Silva, Fink Marija, Gorazd Saška, Grad Barica, Homovc Marjanca, Jeločnik Helena, Kinkelj Marjetka, Maček Metka, Mankoč Elvira, Opeka Bernardka, Pergar Marija, Petelin Pavla, Pintar Slavka, Potočnik Lučka, Pintar Majdka, Rus Marijica in Učakar Nelka.

Svobodna Slovenija, 6. avgusta 1959 - številka 32

NOVICE IZ SLOVENIJE

NOVI OKUŽENI

V nacionalnem referenčnem laboratoriju za influenco Inštituta za varovanje zdravja (IVZ) so v ponedeljek, 3. avgusta potrdili še pet primerov okužbe z novim virusom gripe A (H1N1). Gre za štiri ženske in moškega, ki so kazali znake, značilne za tovrstno okužbo. V Sloveniji je tako doslej potrjenih 141 primerov okužbe.

EKONOMSKI KAZATELJI V JULIJU

Cene življenjskih potrebščin v Sloveniji so se julija znižale. V primerjavi z junijem so bile nižje za 0,9 odstotka, je sporočil državni statistični urad. Cene so se prvič znižale tudi na letni ravni, in sicer so se v enem letu znižale za 0,6 odstotka. Urad RS za makroekonomski analize in razvoj (Umar) ocenjuje, da je gibanje cen življenjskih potrebščin pričakovano, deflacija pa je začasne narave.

Stopnja brezposelnosti v območju evra je bila junija 9,4-odstotna in je najvišja po juniju 1999, je sporočil evropski statistični urad Eurostat. V celotni EZ pa je bila stopnja brezposelnosti junija 8,9-odstotna, kar je najvišje po juniju 2005. V Sloveniji se je junija zvišala na 6,1 odstotka.

SE SPLAČA DELATI?

Sedanja višina mesečne neto minimalne plače je približno enaka predvidenemu znesku trajne socialne pomoči, kar pomeni, da bi brez občutnega dviga minimalne plače stimulirali predvsem nedelo, opozarja vodja poslanske skupine SDS Jože Tanko. Poslanec zato ministra za delo Ivana Svetlika med drugim sprašuje o posledicah predvidenega ukrepa. Kot je znano, je minister za delo, družino in socialne zadeve Ivan Svetlik 24. julija napovedal, da bo ob uveljavitvi prenovljene socialne zakonodaje, predvidoma v drugi polovici leta 2010, višina trajne socialne pomoči znašala 449,66 evra, začasne pa 308,06 evra.

NOVI SVET ZA KULTURO

V novi nacionalni svet za kulturo je vladu predlagala režiserja Mirana Zupančiča (režiserja filma Otroci s Petrička) kot predsednika, kot člane pa pisatelja Mitjo Čandra, umetnostno zgodovinarja dr. Barbaro Jaki, likovnega umetnika Mirana Moharja, sociologa kulture dr. Jožeta Vogrinca in dramatika Matjaža Zupančiča.

PO SVETU

IRANSKI PREDSEDNIK

Iranski vrhovni voditelj, ajatola Ali Hamenej, je v ponedeljek uradno potrdil drugi štiriletni predsedniški mandat Mahmuda Ahmadinedžada. Slovesnosti, na kateri je Hamenej uradno potrdil Ahmadinedžada za predsednika, so se udeležili številni visoki iranski politični predstavniki. Na položaj pred parlamentom je zaprisegel v sredo.

RASMUSSEN V NATO

Novi generalni sekretar zveze Nato, nekdanji dansi premier Anders Fogh Rasmussen je, potem ko je v soboto na tem položaju nasledil Jaapa de Hoop Schefferja, prvič stopil pred novinarje. 56-letnega Rasmusse na njegovem mandatu čaka veliko izzivov. Mnogi pričakujejo, da bo Rasmussen pomagal obnoviti zamrznjene odnose med Natom in Rusijo.

ABORTIVNA TABLETA

Predsednik italijanske škofovsko konference kardinal Angelo Bagnasco je izrazil svojo žalost in zaskrbljenost ob odločitvi Farmacevtske agencije, da na italijanski trg ponudi abortivno tableto RU486. Ko svoboda izbire postane absolutna, kar pomeni da ni odvisna od pravic drugih, takrat prevlada pravica močnejšega, je dejal kardinal Bagnasco. V Gibanju za živiljenje pa so prepričani, da stojijo za prodajo te tabletke ideološki in trgovski interesu, ki pa se ne zavedajo, da je smrtnost žensk pri njeni uporabi desetkrat večja kot pri kirurškem splavu. Negativna mnenja so izrazili tudi številni psihologji. Takšnem splavu, ki ga ženske opravijo same, jih namreč potisne v veliko osamljenost.

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE / Director: Antonio Mizerit / Proprietario:

Asociación Civil Eslovenia Unida / Presidente: Alenka Godec /

Redacción y Administración: RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR

BUENOS AIRES - ARGENTINA / Teléfono: (54-11) 4636-0841 / 4636-

2421 (fax) / e-mail: eslovenia@sinectis.com.ar

Za Društvo ZS: Alenka Jenko Godec / Urednik: Tone Mizerit

Sodelovali so še: Tine Debeljak (slovenska politika), Gregor Batagelj (dopisnik v Sloveniji), Marta Petelin, Jože Horn, Vera Breznikar Podržaj, Regina Truden Leber, Irena Fajdiga in Vinko Rode.

Mediji: STA, Radio Ognjišče, Družina.

RESUMEN DE ESTA EDICIÓN

EN BUSCA DE SOLUCIONES

El último día de julio fue el señalado para el encuentro inicial entre los primeros ministros de Croacia y Eslovenia, Jadranka Kosor y Borut Pahor respectivamente, desde que Kosor asumió el cargo. Al encuentro se llegó luego que la Unión Europea hiciese saber a Ljubljana y Zagreb que deben repensar y acordar solos como seguir adelante en la cuestión del problema límitrofe. Según ambos primeros ministros en la reunión alcanzaron un acuerdo sobre el marco, que a fin de año podría conducir a la solución de los problemas que aquejan a ambos países. (Pág. 1)

CONVENIO DE SEGURIDAD SOCIAL

El 1º de agosto de 2009 entró en vigencia el Convenio sobre seguridad social entre la república de Eslovenia y la Argentina. El Convenio permite, por ejemplo, que los eslovenos que están radicados y trabajan en nuestro país, en caso de radicarse en Eslovenia, puedan disfrutar de los derechos de jubilación y los seguros por invalidez de la Argentina.

El Convenio fue firmado el 12 de abril de 2007 en Buenos Aires. Éste está destinado a todas aquellas personas que trabajaron (e hicieron sus aportes correspondientes) tanto en la Argentina como en Eslovenia, en los temas referidos a los derechos de jubilación y seguros de invalidez. No así, los derechos de cobertura médica y seguros por desempleo, como existe en otros acuerdos bilaterales. Lo más importante es que se contabilizan los años de aporte en ambos países, para lograr la jubilación. El derecho puede ser ejecutado en el lugar donde fije residencia el interesado. Aquellos que ya gozan de una jubilación, el convenio les permite que la reciban en el otro país. La solicitud de la aplicación de estos derechos se presentará en la institución competente de Eslovenia o de la Argentina.

La ley fue sancionada el 10/12/08 y promulgada el 7/1/09, siendo ratificada el 29/6/09. Ley 26.465 publicada en el Boletín oficial de la Rep. Arg. del 16/1/2009 (CXXVII nro. 31.574) referente a las jubilaciones y pensiones. (Pág. 1)

DONDE ESTÁN LAS FRONTERAS

El primer domingo de agosto se realizó en Sv. Višarje la ya tradicional peregrinación de las "tres Eslovenias". En su 21º realización invitaron a la charla al etnólogo Silvester Gabršček, secretario del Ministerio de Cultura de Eslovenia. El título elegido para la presentación fue ¿Dónde están los límites? En la introducción jugó con los significados de la palabra y luego señaló, entre otros conceptos, que las fronteras (especialmente en Europa) están disminuyendo por factores económicos, pero que los límites permanecen aún en la mente de las personas. En el debate posterior repitió el concepto con otras palabras al decir que los límites son valores que tanto el mundo como el hombre respetan. Más tarde los presentes participaron de la misa que el obispo auxiliar de Koper Dr. Jurij Bizjak ofreció junto con otros sacerdotes, en la iglesia cercana. (Pág. 2)

LA FUGACIDAD DE LOS SUEÑOS

En este número se publica una reseña literaria sobre el libro "Utrinki ugaslih sanj" de Kajetan Gantar (el autor visitó la Argentina y dio una charla en la Acción cultural eslovena, en su paso por Buenos Aires). En el libro narra sus recuerdos de la infancia y juventud. Así conocemos el origen de su familia, los estudios primarios, como pasó los años de la guerra con su familia, en el campo de refugiados, y la decisión de regresar a su país natal... En la secundaria sus notas superaban el promedio y era estimado por sus profesores. Igualmente fue arrestado por la policía secreta por unos textos "no-correctos". Estudió filología clásica y se diplomó en 4 años. El servicio militar lo realizó en los cuarteles de Serbia, en el libro detalla con metódica exactitud algunas historias de esta etapa. Recibió una beca alemana, que no pudo aprovechar porque no le entregaron el pasaporte (la condición era, que aceptara ser espía). El libro, además de ser un documento testimonial, es una obra literaria. En él se reúne una interesante historia de vida con una excelente narratividad que atrapa al lector. (Pág. 3)

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 180, pri pošiljanju po pošti \$ 245, Bariloche \$ 215; obmejni države Argentine 120 USA dol.; ostale države Amerike 135 USA dol.; ostale države po svetu 145 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 95 USA dol. za vse države. Svobodna Slovenija izhaja s podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu RS.

Čeke: v Argentini na ime „Asociación Civil Eslovenia Unida“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“. Oblikovanje in tisk: TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L. / California 2750 - C1289ABJ Buenos Aires - Argentina - Tel.: (54-11) 4301-5040. - E-mail: info@vilkocom.ar

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Cuenta N° 7211
R. Nac. de la Propiedad Intelectual N° 881153	

MALI OGLASI**TURIZEM**

TURISMO BLED

EVT Leg. 12618

Dis. 2089

de Lucia Bogataj

H. Yrigoyen 2682 L. 5 - San Justo

Tel. 4441-1264 / 1265

ZDRAVNIKI

Dr. Klavdija V. Bavec - Nevrolog, Nevropsihiatër. Konzultorij v **Ramos Mejiji**, Tabladi in **Belgrano**. Ordinira ob **ponedeljkih** in torkih od 13. do 19. ure. Ob sobotah od 9. do 14 ure. Prijave na telefon: 4652-7967. Nujno pa na **15-6942-7574**.

ZOBOZDRAVNIKI

Dr. Damijana Sparhakl - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejía - Tel.: 4464-0474

ADVOKATI

DOBOVŠEK & asociados - odvetniki. Započinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386.

E-mail: jdobovsek@hotmail.com

Dr. Marjana Poznič - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844-mpoznic@fibertel.com.ar

Dra. Ana C. Farreras de Kočar - Sucesiones - Contratos - Familia - Comercial - Laboral - Civil - Jubilaciones - Pensiones. Martes y viernes de 15 a 18 hrs. Ricchieri 67 3º H (1704) Ramos Mejía. Tel.: 4656-4039 - Cel.: 15-6447-9683 farrerasanac_te@yahoo.com.ar

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI
5. avgusta 2009

1 EVRO	239,6 SIT
1 EVRO	1,44 US dolar
1 EVRO	1,54 KAD dolar
1 EVRO	5,55 ARG peso

PORAVNAJTE NAROČNINO!**OBVESTILA**

SOBOTA, 8. avgusta:
Redni pouk na Srednješolskem tečaju RMB, **ob 15. uri v Slovenski hiši**.

Zahvalna maša RASTi XXXVIII za srečen potek potovanja v Slovenijo, **ob 19.15 uri v cerkvi Marije Pomagaj**. Slovenska kulturna akcija vabi na razstavo Branka Zavrtnika, **ob 20. uri v mali dvorani Slovenske hiše**.

NEDELJA, 9. avgusta:
39. mladinski dan v **Slomškovem domu**.

ČETRTEK, 13. julija:
Redna seja Zedinjene Slovenije, **ob 20. uri v Slovenski hiši**.

Redna seja Z.S.M.Ž., **ob 15. uri v Slovenski hiši**.

SOBOTA, 15. avgusta:
Ob taktu barv VII, **v San Martinu**.

NEDELJA, 16. avgusta:
Romanje v Lourdes

PONEDELJEK, 17. avgusta:
Celodnevni mladinski izlet

ČETRTEK, 20. avgusta:
ZSMŽ iz San Martina bo imela mesečni sestanek, **ob 16. uri v Domu Govorila bo ga Maruča Zurc, kako naj pazimo na hrbitenico**. Sestanek v mesecu juliju je bil odpovedan.

PETEK, 21. avgusta:
Tečaj zavijačk, **ob 19. uri v Slovenskem domu v San Martinu**.

SOBOTA, 22. avgusta:
Redni pouk na Srednješolskem tečaju RMB, **ob 15. uri v Slovenski hiši. Razdelitev spričeval za prvo polletje**.

Koncert oktetu Suha in Trio Lipusch v **Našem domu San Justo**.

NEDELJA, 23. avgusta:
Obletnica Rožmanovega doma
Proslava šolskih otrok na čast sv. Alojziju in na čast bl.

Slomšku, **v Slovenski hiši**.

SOBOTA, 29. avgusta:
Redni pouk na Srednješolskem tečaju RMB, **ob 15. uri v Slovenski hiši**.

DAROVALI SO

V dobrodelni sklad Zveze slovenskih mater in žena je darovala družina Trpin (San Justo) 150.- pesov namesto cvetja za v Sloveniji umrli Ivanko Trpin in Vanjo Rupnik (vnukinja Nikota Trpina). **Bog povrni!**

Za Zvezo slovenskih mater in žena iz San Martina je darovala gospa Tinca Fajfar 200.- pesov v spomin na pokojnega moža, ob sedmi obletnici smrti. **Bog povrni!**

OSEBNE NOVICE**Krst**

V cerkvi Marije Pomagaj je bil krščen **Ivan Petkovšek**, sin Marjana in Marjane roj. Grabnar. Botrovala sta bila Andrej Grabnar in Lučka Vombergar Tušek. Krstil je g. župnik Franci Cukjati. Čestitamo!

Družina slovenskih šol vabi na Alojzijevo in Slomškovo proslavo ki bo v nedeljo 23. avgusta, 2009

- . 16.00 uri: sv. maša za vzgojitelje in katehete
- . 17.30 uri: igra: „**Kekec in Mojca**“ v izvedbi Balantičeve šole iz San Justa.

Režija: Danica Malovrh in Marija Zupanc Urbančič
Scena: Tone Oblak

Vstopnina: otroci: \$ 5,- odrasli: \$ 10,-

Na razpolago bodo DVD te igre!

Prijatelji slovenskih šol PRISRČNO VABLJENI!

41. OBLETNICA ROŽMANOVEGA DOMA**V NEDELJO, 23. AVGUSTA**

Ob 11.30: sv. maša za žive in rajne prebivalce in dobrotnike doma
Ob 13.00: prijateljsko kosilo

Prisrčno vabljeni vsi rojaki!

Prijave za kosilo **4669-1500**

Nov vhod: Ituzaingo 4219

Slovenska kulturna akcija vabi na

likovno razstavo
Razstavlja olja in mešane tehnikе

BRANKO ZAVRTANIK

Odprtje: 8. avgusta 2009 ob 20. uri

Razstava bo odprta tudi v nedeljo 9. avgusta od 10. do 13. ure.

SLOVENSKI KOTIČEK

Slovenija na televiziji

Na kanalu "Argentinísima Satelital"

vsak torek ob 18:00 uri

Pričetek v torek 4. avgusta

Multicanal-Cablevisión: canales 80 - 412

Telecentro: canales 70 - 607

Telered: canales 61 - 400

Spletna stran: www.argentinisimatv.com.ar

Informacije: Turismo Bled 4441-1265

BIVŠIM UČITELJEM IN UČENCEM SLOMŠKOVE ŠOLE!

Ob 60 letnici pripravljamo seznam vseh učiteljev in otrok,

ki so učili ali obiskovali šolo. Prijavi se na naslovu sola60let@slomskovdom.org ali na **TE 4482-5885** in nam sporoči svoje ime, telefonsko številko in katera leta si poučeval ali obiskoval šolo, da te vključimo.

Pričakujemo tvoje sporocilo!

Sломškova šola.

»Naj ta pesem prijatelje pozdravl!«
(Valentin Polanšek)

PODJUNSKI
TRIO LIPUSCH

bodo med nami v Argentini od 22. avgusta do 6. septembra 2009

Sv. Slovenija (62) Nº 30

6

05/08/2009, 09:37